

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

M. K. ČIURLIONIO KŪRYBOS PARODA BALSTOGĖJE – Petras Maksimavičius	4
JEI TIK GALI – PADOVANOK KAM NORS GYVENIMĄ – Božena Bobinienė	14

MINĖJIMAI

SAUSIO 13-OJI – LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA	
SEINŲ LIETUVIŲ „ŽIBURIO“ MOKYKLOJE – „ Žiburio “ inf.	6
VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Irena Nevulienė	7
PUNSKO DARIAUS IR GIRĖNO MOKYKLOJE – Alicija Petruškevičienė	7

ŠVIETIMAS

NAUJAMETINĖ EGLUTĖ VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Grażina Kibyšienė	8
„ŽIBURIO“ MOKYKLOS EGLUTĖ – Lilija ir Klaudija	9
KALĖDINĖ EGLUTĖ SUVALKUOSE	9
SENELIŲ DIENA VIDUGIRIŲ MOKYKLOJE – Grażina Kibyšienė ...	10
PUNSKO LICĖJUS IR VĖL TARP GERIAUSIŲJŲ – „ Aušros “ inf.	11
„IR LAIKAS NESVARBU, NES SKRYDYJE ŽMOGUS ATGIMSTA“ – Inga Astrauskaitė	12

KULTŪROS BARUOSE

100 AKIMIRKŲ LIETUVAI – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ..	16
--	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

MIRĖ AKTYVUS LLD ŠČECINO SKYRIAUS VEIKĖJAS ANTANAS MARCINKEVIČIUS – Eugenija Pakutkienė	18
NESUDAINUOTA DAINA – Grażina Kibyšienė	20

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

Viršeliuose:

Šimtadienis Punsko Kovo 11-osios licėjuje
(Virginijos Karčiauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2018-01-29.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spaudos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

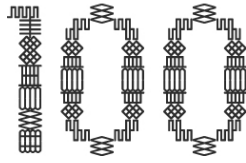
Jau tik dienas skaičiuojame iki išlaukto Lietuvos šimtmečio. Norėtusi, kad ši šventė išliktų atminty ilgam ilgam, neišdildomai... Jau prasidėjo renginiai. Štai LR konsulas Seinuose L. Zamenhofo kultūros centre Balstogėje surengė Mikalojaus Konstantino Čiurlionio paveikslų parodą. Ji veiks iki kovo pabaigos. Naudokimės proga – lankykime.

Lietuvos atkūrimo šimtmetį visi švenčia, kaip išmano: vieni tradiciškai – rengdami minėjimus, koncertus, parodas, kiti – dalyvaudami šimtmečio žygyje. Antai Punsko žygeiviai kiekvieną savaitgalį nueina dalį maršruto. Jų tikslas – įveikti visą Lenkijos ir Lietuvos sienos atkarpą. Treti sumąsto dar kitokią paminėjimo formą. Nesvarbu, kaip – svarbu, kad švęstume, džiaugtumėmės.

Štai birštoniečiai švęsti Lietuvos šimtmetį pradėjo į dangų iškėlę 20 metrų ilgio trispalvę. Feisbuke grupė entuziastų paskelbė akciją – surinkti milijoną „like“ prof. Liudui Mažyliui. Čia užuomina verslininkams, kurie praėjusių metų pradžioje skelbėsi skirsią milijoną eurų tam, kas ras Vasario 16-osios akto originalą. Žinoma, jį radus verslininkų nuomonė greitai pasikeitė ir pažadų netesėta. Kaip bebūtų su tais milijonais – Vasario 16-osios aktą jau galima pamatyti Vilniuje, Signatarų namuose. Dokumentas po šimtmečio sugrįžo į tą vietą, kurioje gimė. Naudokimės proga, nuvykime, aplankykime, pamatykime.

Būtina paminėti Suvalkų lietuvių sumanymą – šimtmečio proga jie pasiryžę įamžinti lietuvių kunigo Jurgio Dailidės, 1863 metų sukilime paaukojusio savo gyvybę (jis buvo sušaudytas Suvalkų mieste), atminimą. Planuojama pastatyti simbolinį akmeninį antkapį. Tam tikslui suvalkiečiai ragina aukoti lėšų. Prisijunkime.

Atkurtai Lietuvai

Brangūs tautiečiai,

Vasario 16-ąją visame pasaulyje minėsime kiekvienam lietuviui brangų jubiliejų – Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį.

Didžiuojamės iškiliais lietuvių Tautos ir Valstybės žmonėmis, Vasario 16-osios Akto signatarais, nušvietusiais mūsų laisvės kelią.

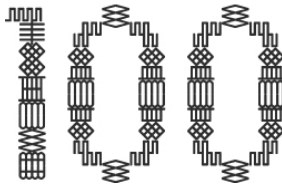
Tautos ir Tėvynės puoselėjimas reikalauja nuolatinių mūsų visų kasdienių pastangų, pasišventimo ir drąsių sprendimų.

Tegul darbas Lietuvai ir jos žmonių gėrybei būna priesakas kiekvienam iš mūsų.

Su Valstybės atkūrimo diena!

Lietuvos Respublikos ambasadorius
Lenkijos Respublikoje
Šarūnas Adomavičius

Atkurtai Lietuvai

LR Prezidentė Dalia Grybauskaitė
kviečia kūrybingai ir prasmingai
švęsti jubiliejinę –
100-ąją – Valstybės atkūrimo dieną
ir prisijungti prie akcijos

**„Vasario 16-ąją švęsk
linksmi ir išradingai!“**

Idėjomis, kaip originaliai pasveikinti
Lietuvą šimtmečio proga, galima dalytis oficialioje svetainėje
www.lrp.lt**www.lrp.lt/vasario16**
iki vasario 20 dienos.

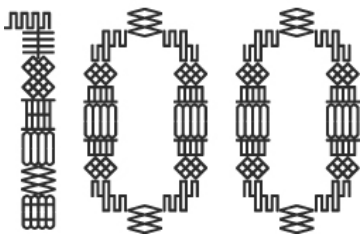
Linksmiausių ir išradingiausių sumanymų autorius
valstybės vadovė pakvies į Prezidento rūmus ir
padovanos nepriklausomos Lietuvos ir jos žmonių
simbolį – trispalvę vėliavą.

Švęskime!

M. K. Čiurlionio kūrybos paroda Balstogėje

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Atkurtai Lietuvai

Minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 100-metį LR konsulatas Seinuose mūsų vaivadijos centre – Balstogėje surengė žymaus lietuvių kūrėjo Mikalojaus Konstantino Čiurlionio nuotraukų ir paveikslų reprodukcijų parodą.

Renginys įvyko Balstogės L. Zamenhofo kultūros centre sausio 19 d. Kaip vyko parodos atidarymas ir kas jame dalyvavo, parašysiu šiek tiek vėliau. Pradžioje norėčiau šiek tiek papasakoti apie patį Čiurlionį.

Taigi pradėti reikėtų nuo to, kad kompozitorius ir dailininkas M. K. Čiurlionis (1875–1911) yra laikomas unikaliu kūrėju Europos meno istorijoje, dažnai prilyginamas renesanso meistrams. Jo kūrybinis laikotarpis truko vos dešimt metų, tačiau per tą laiką sukomponavo net apie keturis šimtus muzikos kūrinių. Tuo pat metu (per vos šešerius metus) jis nutapė daugiau nei tris šimtus paveikslų, sukūrė nemažai grafikos darbų, parašė prozos ir poezijos kūrinių, eksperimentavo su menine fotografija.

M. K. Čiurlionio „Pasaka II“

M. K. Čiurlionis dalį savo gyvenimo praleido Lenkijoje, kur mokėsi Varšuvos muzikos institute, vėliau Dailės akademijoje. Jo užrašai iš studijų Lenkijoje liudija, kad domėjosi taip pat istorija, fizika, astronomija, mitologija, filosofija, religija ir daugeliu kitų mokslų. Jo biografijos tyrėjai pabrėžia, kad Čiurlionį galima laikyti romantizmo epochos kūrėju. Matyt, tai ir lėmė, kad laikui bėgant jis susižavėjo senovine lietuvių kultūra, pradėjo ieškoti jos ištakų, lyginti su kitomis archajiškoms kultūromis. Kūrėjas įsitraukė į lietuvių tautinį atgimimą. Nors Vilniuje gyveno tik dvejus metus, aktyviai ėmėsi organizuoti lietuvių kultūrinį gyvenimą. Vadovavo kuriant Lietuvos meno draugiją, rengė lietuvių dailininkų

parodas. Vėliau organizavo ir vadovavo lietuviškiems chorams Varšuvoje. M. K. Čiurlionis rinko ir harmonizavo lietuvių liaudies dainas, analizavo jų savybes, o tyrimų išvadas skelbė spaudoje.

M. K. Čiurlioniui ne kartą buvo siūlomas darbas garsiuosiuose meno ir kultūros centruose. Atsisakydamas dėstytojo darbo Varšuvos muzikos institute, jis savo broliui rašė, kad apsisprendė „visus savo esamus ir būsimus darbus skirti Lietuvai“. Mirė 1911 m. būdamas vos 36-erių Pustelnike netoli Varšuvos, palaidotas Vilniuje.

Susipažinti su M. K. Čiurlionio kūryba bei tuo pačiu paminėti Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo šimtmetį į Balstogės L. Zamenhofo kultūros

Jolantos Bagdonavičienės nuotr.

Jolantos Bagdonavičienės nuotr.

Parodos atidaryme kalba LR konsulato Seinuose vadovas V. Stankevičius

centrą atvyko Palenkės vaivados paretarėjas Aleksandras Orlovskis (Aleksander Orłowski), Balstogės miesto viceprezidentas Rafalas Rudnickis (Rafał Rudnicki), Punsko viršaitis Vytautas Liškauskas, Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, įvairių Balstogės miesto įstaigų atstovai bei būrys Seinų ir Punsko krašto lietuvių.

Atidarant parodą LR konsulato Seinuose vadovas Vaclavas Stankevičius pažymėjo, kad M. K. Čiurlionis yra pasaulinio masto kūrėjas. Pasak jo, šios parodos atidarymas Balstogėje tapo prasmingu akcentu pradėdamas jubiliejinius Lietuvos ir Lenkijos nepriklausomybės atkūrimo metus. Balstogės valdžiai padėkojo už paramą ir sudarytą galimybę pristatyti Lietuvos kultūros pasiekimus.

Parodą atidaryti ir papasakoti apie Čiurlionį ketino Vilniuje gyvenantis jo anūkas prof. Rokas Zubovas, tačiau dėl svarbių asmeninių priežasčių atvykti negalėjo. Vietoj jo M. K. Čiurlionio asmenybę pristatė Balstogės kultūros

centro direktorė Gražina Dvorakovska (Grażyna Dworakowska). Ji papasakojo apie Čiurlionio kūrybos ypatumus, nepaprastą jo darbštumą ir genialų talentą, kuris leido tapyti paveikslus, komponuoti muziką, rašyti poeziją, eksperimentuoti su menine fotografija. Anot jos, visos šios sritys jo darbuose tarpusavyje susipina

– sukurtoje muzikoje girdime paveiksluose įamžintus vaizdus, o paveiksluose atsispindi muzikos elementai. Balstogės kultūros centro direktorė pabrėžė, kad būtent tai ir parodo autoriaus genialumą. G. Dvorakovska Čiurlionio siekius palygino su esperanto kalbos kūrėjo L. Zamenhofo pastangomis. Anot jos, tiek Čiurlionis, tiek esperanto kalbos kūrėjas L. Zamenhofas norėjo padėti žmonėms vieni kitus ir supantį pasaulį geriau suprasti, nepaisant jų kultūrinių, kalbinių ir kitų skirtumų. Balstogės miesto viceprezidentas R. Rudnickis padėkojo konsulatui už miestėlėnams ir miesto svečiams sudarytą galimybę pamatyti Čiurlionio darbus. Pabrėžė, kad Balstogės valdžia ir ateityje mielai priims ir padės surengti Lietuvos kūrėjų parodas, koncertus ar kitokio pobūdžio renginius.

Parodos atidarymo metu koncertavo Vytauto Batvinsko vadovaujamas ansamblis „Alna“.

Parodą lankyti galima iki š. m. kovo 31 d. (Centrum im. Ludwika Zamenhofs, Warszawska 19).

Jolantos Bagdonavičienės nuotr.

Folkloro ansamblis „Alna“

SAUSIO 13-OJI – LAISVĖS GYNĖJŲ DIENA

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje

„ŽIBURIO“ INF.

S einų lietuvių „Žiburio“ mokykloje laisvės gynėjus minėjome sausio 12 d. Iš pat ryto kiekviename lange uždegėme atminimo žvakutę, o vėliau paminėjome žuvusiuosius eilėmis, dainomis ir šokiu. Minute tylos pagerbėme 1991 m. sausio mėnesį žuvusius už laisvę: Loretą Asanavičiūtę, Virginijų Druskį, Darių Gerbutavičių, Rolandą Jankauską, Rimantą Juknevičių, Alvydą Kanapinską, Algimantą Petrą Kavoliuką, Vytautą Koncėvičių, Vidą Maciulevičių, Titą Masiulį, Alvydą Matulką, Apolinarą Juozą Povilaitį, Vytautą Vaitkų, Igną Šimulionį.

Sausio 13-osios atminimo programą su mokiniais paruošė mokytojos Janina Macukonienė ir Birutė Stoskeliūnienė.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Vidugirių mokykloje

IRENA NEVULIENĖ

Vidugirių mokykloje kaip kasmet iškilmingai ir susikaupę minėjome Laisvės gynėjų dieną. 1991 m., naktį iš sausio 12-osios į 13-ąją, Lietuvą sukrėtė kruvini įvykiai prie Vilniaus televizijos bokšto. Tą naktį sostinėje Sovietų Sąjungos kariai puolė svarbius objektus, norėdami juos užimti. Sovietiniai tankai traiskė beginklius žmones, šaudė laisvo žodžio gynėjus. Tada prie Vilniaus televizijos bokšto 14 žmonių žuvo, šimtai buvo sužeisti.

Š. m. sausio 11 dieną paminėjome visų žuvusiųjų pavardes, didvyrius pagerbėme minute tylos. IV–VII klasių mokiniai parodė poetinę kompoziciją, pabaigoje padainavo dainą „Balnokit, broliai, žirgus“.

Penktadienį, sausio 12-osios rytą, dalyvavome pilietinėje akcijoje „Atmintis gyva, nes liudija“, kuri vyko jau vienuoliką kartą. Iniciatyvos simbolis – žvakė, reiškianti gyvybę, tiesą, teisingumą, atminimą ir vienybę. Mokyklos languose dešimčiai minučių laisvės didvyriams uždegėme vienybės ir atminimo žvakutes, pagerbėme žuvusiųjų už laisvę atminimą.

Grazinos Kibysienės nuotrauka

Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje

ALICIJA PETRUŠKEVIČIENĖ

Sausio 15 d. Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinėje mokykloje vyko iškilminga šventė, skirta Lietuvos laisvės gynėjams paminėti. Renginį paruošė VI a klasės mokiniai su auklėtoja A. Petruškevičiene. Dalyviai susirinkusiems pristatė istorinius faktus, skaitė Justino Marcinkevičiaus eiles, dainavo nepaprastai jaudinančias dainas. Skaitovai paminėjo prie Vilniaus televizijos bokšto žuvusiųjų pavardes ir pagerbė juos minute tylos.

Renginio tikslas buvo gilinti ir įtvirtinti žinias apie 1991 m. sausio 13-osios įvykius bei padėti suvokti, kokia kaina pasiekta ir įtvirtinta Lietuvos Nepriklausomybė.

Mūsų mokykla Sausio 13-osios išvakarėse dalyvavo kilnioje solidarumo akcijoje. Lygiai 7 valandą (Lietuvos laiku 8 val.), dar tamsai dengiant dangaus skliautą, visuose mokyklos languose buvo sužiebtos žvakės laisvės gynėjams pagerbti.

Iš Punsko mokyklos archyvo

Naujametinė eglutė Vidugirių mokykloje

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Tradicinė Naujametinė eglutė – tai gražus visos mokyklos bendruomenės bendradarbiavimo pavyzdys. Mokykla tuomet prisipildo vaikų klegesio ir suaugusiųjų kalbų.

2018 m. sausio 12-osios vakarą Vidugirių mokykloje susirinko mokiniai, jų tėveliai, broliukai, sesutės, seneliai, draugai, pažįstami ir kaimynai. Į šventę atvyko LR konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič, Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas, sekretorius Jonas Vaičiulis bei Valsčiaus tarybos pirmininkė Elena Vailionienė. Susirinkusiuosius nuoširdžiai pasveikino mokyklos direktorė Onutė Samulevičienė ir septintokė Viktorija Marteckaitė.

Tą penktadienio vakarą mokykloje nestigo geros nuotaikos, skambėjo linksmos dainos, skrajojo muzikos garsai, vaikų kojėlės trepsėjo smagių šokių sukury, scenoje apsigyveno pasakos ir stebuklai. O–III kl. vaikučiai pašoko ratelį „Aguonėlė“ ir „Punsko klumpakojį“, o IV–V kl. mokiniai „Anės polką“. Nuskambėjo dainos

„Šaltukas“, „Lėlių teatras“, „Tu būk mums pasaka...“ bei „Laužo liepsna“. Galima buvo išgirsti ir nuotaikingų eilėraščių apie žiemą bei vaikus.

Į sceną išbėgo linksmi IV–V klasių berniukai su varpeliais, pasiruošę skrietti rogutėmis nuo kalniuko. Dainuoti, šokti, skaityti eiles bei vaidinti mokinius išmoko mokytojai, bet šiemet kai kurie jų pasiruošė savarankiškai.

Antrokas Jonas Kalinauskas grojo akordeonu, šeštokas Edvinas Vaznelis skambino elektriniais vargonėliais, o IV–V bei VI–VII klasių mergaitės ritmiškai ir temperamentingai šoko savo sukurtus šiuolaikinius šokius.

Pagrindinė meno programos dalis – mokinių spektaklis. Šiemet tai buvo linksmas pasaka, o gal ir ne pasaka apie mergaitę, panašią į Raudonkepuraite.

Po mokinių pasirodymo į sceną įkopė visų laukiamas Kalėdų Senelis su dovanomis, kuris pradžiugino ne vien mūsų mokyklos mokinius, jos darbuotojus, bet visų pirma mažuosius svetelius – vaikučius, kurių nemažai atvyko į šventę.

Labai smagu matyti, kad Naujametinė eglutė – tai ne tik mokyklos bendruomenės šventė, bet ir platesnės visuomenės renginys. Ačiū visiems už mokyklos palaikymą. Jūsų dalyvavimas mokyklos šventėse yra mūsų darbo prasmės palaikymas, o mokiniams – paskata mokytis ir augti plačiąja prasme.

„Žiburio“ mokyklos eglutė

LILIJA IR KLAUDIJA

Šių metų sausio 18 d. Seinų „Lietuvių namuose“ vyko „Žiburio“ mokyklos eglutė. Koncertą vedė Lilija Balulytė ir Klaudija Krakauskaitė. Darželinukai dainavo ir vaidino spektakliuką „Pagrandukas“. 1–3 klasių mokiniai šoko šokį „Roputė“, o 4–7 klasių jaunimas „Linksmapolkę“. Dainavo visų amžiaus grupių mokiniai. Vyriausios mokyklos dainininkės atliko dainą „Mano jausmai“. Po bendros dainos padėkojome visiems vadovams: Onutei Valukonienei, Juozui Pileckui, Vytautui Gavučiu, Alinai Dzimidai, Irenai Vaicekauskienei, Janinai Macukonienei, Alicijai Maksimavičienei, Birutei Stoskeliūnienei, padėjusiems įgarsinti renginį Petruui Žardeckui ir Robertui Slovikui bei „Lietuvių namų“ darbuotojams už pagalbą. Vėliau atėjo Kalėdų Senelis ir davė visiems daug daug dovanų.

Koncertas buvo puikus ir įdomus. Programa visiems labai patiko. Po koncerto vaišinomės ir šokome. Visi buvo labai patenkinti.

Klaudijos Krakauskaitės nuotrauka

Kalėdinė eglutė Suvalkuose

Kalėdinė eglutė Suvalkuose lietuvių kalbos pamokas lankantiems mokiniams surengta sausio 16 dieną miesto 7-ajame mokyklų komplekse. Šventėje dalyvavo pagrindinių mokyklų, gimnazijų ir vidurinių mokyklų moksleiviai, jų tėveliai ir kiti svečiai. Mokinukai susirinkusiems parodė lietuvių kalbos mokytojai Teresei Jonuškienei vadovaujant paruoštą programėlę. Skambėjo eilės ir Kalėdų giesmės.

Paskui susėdus klasėje prie vaišių stalo atskubėjo Kalėdų Senelis su dovanomis. Jų nepritrūko nė vienam. Senelis išlydėtas prašant ir kitais metais čia užsukti.

Onutės Virbylienės nuotrauka

Senelių diena Vidugirių mokykloje

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Kas gera, kas šilta – močiutė.

Kas glosto, kas glaudžia – močiutė...

– skamba mažiausiųjų deklamuojamo eilėraščio žodžiai, kurie labai taikliai nusako, kas mums yra močiutės ir seneliai. Tikiuosi, kad neklysiu sakydama, jog kiekvienam seneliai yra neatskiriama nuo žodžių „gėris“, „šiluma“ ir „meilė“. Vieni dar džiaugiamės, kad galime pabūti kartu su mūsų brangiomis močiutėmis, mylimais seneliais, galime pasiklausti jų pasakų, dainų, kiti gyvename jau tik prisiminimais apie juos. Aišku, kad laimingesni pirmieji. Labai miela matyti senelius su vaikaičiais, tada senelių akys spindi džiaugsmu ir meile. Džiaugiasi ir mažieji, galėdami su jais pabūti. Gera proga pabendrauti, vieni kitais pasidžiaugti, padėkoti ir prisiglausti yra Senelių diena.

Šiomet Vidugirių mokykloje Senelių šventė vyko sausio 19-ąją. Tą dieną

Vidos Tumelienės nuotr.

į mokyklą susirinko gausus būrys mielių svetelių – atvyko mūsų mokinių močiutės, seneliai, promočiutės ar proseneliai. Vaikaičiai juos sutiko meiliai šypsodamiesi. Senelius šiltai pasveikino, linkėdamos džiaugsmo, meilės, sveikatos ir ištvermės, direktorė Onutė Samulevičienė ir

septintokė Viktorija Čerlionytė. Mokiniai garbiems svečiams supynė dainų, šokių ir eilių pynę, vaidino spektaklį apie mergaitę, panašią į Raudonkepuraitę. Žiūrovams labai patiko ketvirtokų ir penktokų atliekama daina „Senelė mūsų jauna“ bei VI–VII kl. mokinių „Senelio armonika“. Kiekviena senelė ir kiekvienas senelis iš savo anūkės ar anūko gavo savarankiškai padarytą gėlytę – širdelių puokštę. Garsūs senelių plojimai ir šypsena veiduose buvo padėka anūkeliams už jų koncertą. Po meno programos visi: ir mokiniai, ir sveteliai, susėdo prie vaišių stalo. Dabar seneliai, lyg nenorėdami atsilikti nuo savo vaikaičių, užtraukė keletą dainų. Prie jų prisijungė ir jaunesnieji. Penktadienio popietę mokykloje skambėjo dainos, ji kvėpėjo darna, meile bei šiluma.

Sveikatos Jums, brangieji Seneliai, bei dar ilgų ir gražių gyvenimo metų!

Gražinos Kibyšienės nuotr.

Punsko licėjus ir vėl tarp geriausiųjų

„AUŠROS“ INF.

Mokiniai ir mokytojai su-
laukė atokvėpio. Kol
jaunimas smagiai atos-
togauja, tikriausiai nelabai galvoja
apie tai, kokias mokyklas rinksis pa-
baigę licėjų ar gimnaziją.

Tačiau moksleiviai greitai sugrįš
į mokyklos suolus ir prasidedant an-
trajam pusmečiui bei besiruošiant
egzaminams gimnazistai turės galu-
tinai apsispręsti, kokią vidurinę mo-
kyklą pasirinkti.

Jiems į pagalbą ateina ne tik mo-
kytojai ir tėvai, kurie gali patarti
remdamiesi savo patirtimi. Paste-
bėjome, kad Punsko Kovo 11-osios
lietuvių licėjaus absolventai daž-
niausiai savo atžalas siunčia į savo
buvusią mokyklą... Tai ganėtinai
išraiškinga.

Jaunimui į pagalbą ateina ir Edu-
kacijos fondas „Perspektywy“, kuris
pagal savo metodologiją (t. y. atsi-
žvelgdamas į Lenkijos ir užsienio
olimpiadų laimėjimus, abitūros
egzaminų: tiek privalomųjų daly-
kų, tiek pasirenkamųjų, rezultatus)
sudaro ir publikuoja 500 geriausių
Lenkijoje vidurinių mokyklų sąrašą.

Tiek pernai, tiek šiemet mūsų
licėjus atsirado 4-ajame šimtuke
Lenkijos mastu. Jam skirtas bronzos
kokybės ženklas.

Šiemet Punsko Kovo 11-osios
lietuvių licėjus yra 10-asis Palen-
kės vaivadijoje ir 310-asis Lenki-
joje (iš 2195 mokyklų). Pernai jis
buvo 13-asis vaivadijoje ir 339-asis
Lenkijoje.

Kaip rašė „Przegląd Sejneński“,

Seinų licėjus visai nepateko į Palen-
kės 25-uką.

Sveikiname Punsko Kovo
11-osios lietuvių licėjaus bendruo-
menę. Tai puikus Jūsų pasiekimas.
O gimnazistams, besirenkantiems
vidurinę mokyklą, neturėtų kilti
klausimų, kokią mokyklą verta rink-
tis. Nekalbant apie tai, kad Punske
mokymas vyksta gimtąja kalba.

500 geriausių vidurinių mokyklų
Lenkijoje sąrašas: http://www.perspektywy.pl/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=3718:ranking-liceow-ogolnoksztalcacych-2018&catid=240&Itemid=445&strona=7.

Punsko licėjus – tai vienintelė vi-
durinė mokykla Lenkijoje su lietu-
vių dėstomąja kalba.

Šiuo metu Punsko Kovo
11-osios lietuvių licėjuje mokosi
50 mokinių. Mokykloje yra trys
klasės. Dirba dvylika mokytojų,
dauguma ne visu etatu. Nuo šių
mokslo metų pradžios mokykla
turi naują direktorių Alvydą Ne-
vulį.

Lenkijoje įgyvendinus naują
švietimo reformą nuo 2019 metų
licėjuje vėl bus keturios klasės.
Tai sustiprins pačią mokyklą: bus
daugiau mokinių, o mokytojams
daugiau darbo.

IEŠKOME SLAUGĖS
vyresniam žmogui.

Tel. 516879597.

„Ir laikas nesvarbu, nes skrydyje žmogus atgimsta“

INGA ASTRAUSKAITĖ

Šimtadienis – atrodo, paprastas žodis, sudėtas iš vienuolikos raidžių, bet kiekviena iš jų reikalinga pavadinti daugybę jausmų ir darbų. Š – šiluma, I – ilgesys, M – meilė, T – taika, A – atsakomybė, D – darbštumas, I – idėja, E – energija, N – nerimas, I – išmintis, S – skrydis.

Šių metų sausio 20-ąją mes, Punsko Kovo 11-osios licėjaus abiturientai, su auklėtoja, mokytojais ir tėvais šventėme ilgai lauktą šimtadienį. Jo programos raktinis žodis – paukštis. Mes kaip tie paukščiai savo giesmė keliamo gyventi ne tik kitus, bet ir pačius save, o skraidydami tobulėjame viduje. Todėl mūsų šūkis: „Būkim paukščiai, ir laikas nesvarbu, nes skrydyje žmogus atgimsta“.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Tad visi išmokime skraidyti, patyrę skausmo, ašarų pakilimą ir vėl skriskim, kol pasieksime savo tikslą.

100 dienų beliko iki didžiojo mūsų gyvenimo išbandymo. 100 metų sukanka atkurta Lietuvos valstybei. Esame ypatinga karta, kuri savo šimtadienį šventė per Lietuvos šimtmetį.

Tad mūsų programos pirmas dalis buvo skirta Lietuvai. Dainomis ir eilėmis išsakėme, ką mums reiškia tėvynė ir kokia svarbi žmogui yra laisvė. Žmogus be laisvės – lyg be sielos. Laisvė reikalinga tam, kad visi galėtume būti savimi.

Programoje taip pat negalėjo

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

pritrūkti padėkos tėvams, mokytojams ir draugams. Mes be tėvų – lyg paukščiai be sparnų. Jie mus nuo mažens ruošia dideliam skrydžiui. Esame tėvams be galo dėkingi už rūpinimąsi, laimingas dienas ir pilnas meilės bei paguodos širdis.

Vaiko gyvenime atsiranda taip pat mokytojas. Jis žaismingai parodo, kaip užauginti sparnus ir kaip tapti stipriais ir nepriklausomais paukščiais. Mokytojų dėka atsiveria mūsų ateities vieškeliai.

Negalime pamiršti ir draugų. Jų dėka neprarandame vilties, jie sugeba mus pradžiuginti ir praskaidrinti mūsų dienas. Tai nepaprasti žmonės, kurie tapatinasi su mumis. Mylėkime draugus su jų klaidom, silpnybėmis, paklydimais. Nes širdis viena, ilgesio pilna, pasiliks jauna!

Mums, trečiokams, šimtadienis išliks atmintyje visam gyvenimui. Bendromis jėgomis su auklėtoja ir tėvais paruošėme dekoracijas, papuošėme sporto salę, išmokome dar geriau bendrauti tarpusavyje. Nors ilgos

valandos, praleistos mokykloje ruošiantis šimtadieniui, mus labai vargindavo, bet atėję į sporto salę sausio 20-ąją pamatėme norimus rezultatus ir pamiršome visus sunkumus.

Šimtadienio vakaras buvo itin linksmas, bet ir jaudinantis. Tai buvo gera proga padėkoti tėvams, mokytojams, auklėtojai bei draugams. Tai lyg paskutinė proga padainuoti, pašokti ir pasilinksinti visiems drauge.

Dėkojame iš visos širdies tėvams ir gerbiausiai auklėtojai Danutei Šliaužienei už širdį, triušą ir laiką, skirtą pasiruošimui šiam ypatingam vakarui.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Jei tik gali – padovanok kam nors gyvenimą

BOŽENA BOBINIENĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ 2017 m. 24 nr.

Paskutiniame 2017 m. „Aušros“ numeryje rašėme apie kaulų čiulpų donorų paieškos akciją, kuri vyko gruodžio 11 d. Puns-ko Kovo 11-osios licėjuje. Suvalkų kraujo centro medikai ir darbuotojai iš gausiai susirinkusių savanorių ėmė kraujo mėginius. Akcija buvo suorganizuota spontaniškai dėl vieno punskiečio, kuriam skubiai reikalinga kaulų čiulpų transplantacija. Beje, ne visi norintys padėti buvo tą dieną priimti, tačiau niekada nėra per vėlu tapti donoru. Visą laiką galima pačiam nuvykti, pvz., į Suvalkų kraujo centrą, veikiantį prie Suvalkų ligoninės, ir atlikti tyrimą.

KAULŲ ČIULPŲ DONORYSTĖ – FAKTAI IR MITAI

Mūsų kraujas yra gaminamas kauluose esančioje akytoje medžiagoje – kaulų čiulpuose. Ten yra daug jaunų, nebrandžių kraujodaros ląstelių, kurios nuolat dauginasi, bręsta bei pakeičia jau pasenusias kraujo ląsteles. Tai vyksta nuolat, visą gyvenimą. Susirgus kraujo piktybinėmis ar nepiktybinėmis ligomis kaulų čiulpai vietoj sveikų kraujo ląstelių ima gaminti „blogąsias“ – tuomet reikia skubiai pradėti gydymą.

Vaikams ir suaugusiems, susirgusiems kraujo vėžiu (leukemija), ne visada padeda gydymas vien vaistais (chemoterapija, imunoterapija).

Daliai jų gali padėti tik donoro kaulų čiulpų transplantacija, t. y. procedūra, skirta organizmo sveikų kraujodaros ląstelių atkūrimui. Transplantacijos metu sergančios paciento kraujodaros ląstelės pakeičiamos sveikomis donoro ląstelėmis, kurios vėl gamina sveiką kraują. *Prieš transplantaciją sergančiojo ląstelės yra visiškai panaikinamos, todėl be galo svarbu, kad donoras 100 proc. būtų pasiryžęs donuoti savo kaulų čiulpus.* Visų pirma donoro ieškoti pradedama tarp šeimos narių: tiriami broliai ir seserys, tačiau tikimybė surasti tinkamą donorą šeimoje yra nedidelė – apie 20–25 proc. Daugiausia šansų surasti donorą savo šeimoje atsiranda tuomet, kai sergantis turi dvynį arba kai šeimoje auga daug vaikų – brolių ir seserų. Jei nesurandama donoro tarp artimųjų – ieškoma toliau šalies ar Pasauliniame negiminingų kaulų čiulpų donorų registre. Kuo daugiau žmonių tokiam registre – tuo didesnė tikimybė rasti tinkamą donorą. Tai labai svarbu, nes kartais net tarp daugelio milijonų savanorių nerandama tinkamo, todėl visi esame labai reikalingi, unikalūs. Beje, donorų tinkamumą pacientui lemia individualūs žmogaus leukocitiniai antigenai, pagal kuriuos nustatomas donoro ir paciento tapatumas. Pastebėta, kad žmogaus leukocitiniai antigenai vyrauja tam tikrose etninėse, rasinėse grupėse, todėl svarbu, kad į registrą būtų įtraukiama kuo daugiau žmonių iš tokių artimiausių bendruomenių. Tik nuolat plečiant nacionalinį registrą, didėja galimybės

rasti negiminingus kamieninių ląstelių donorus daugumai pacientų. Kuo daugiau savanorių – tuo greičiau galima rasti donorą. Be to, supaprastinamas logistikos klausimas – nereikia toli vežti ląstelių transplantacijai.

Lenkijoje prisiregistravusių negiminingų kaulų čiulpų donorų skaičius palyginti nedidelis – apie 1,3 mln. Tuo tarpu Vokietijoje 5 mln., visame pasaulyje – apie 30 mln. Palenkės vaivadijoje kaulų čiulpų donorais pasirengę būti daugiausia tie asmenys, kurie yra aktyvūs kraujo donorai. Tačiau norint tapti kamieninių ląstelių donoru, nebūtina donuoti pastoviai kraujo.

Donoras, įsirašydamas į registrą, tuo metu dar neaukoja nieko. Jis tik duoda kraujo mėginėlį, pagal kurį nustatomi leukocitiniai antigenai, ir informacija apie juos būna saugoma duomenų bazėje. Kai randamas tinkamas žmogus, donoriui atliekami įvairūs sveikatos tyrimai, įsitikinama, kad žmogus sveikas. Tai užtrunka kelias savaites. Donuoti ląsteles galima iki 56 metų.

Daugiausia žmonės bijosi pačios donacijos procedūros. Tačiau kaulų čiulpų atidavimas nėra skausmingas, nereikia ilgą laiką gulėti ligoninėje. Yra du būdai, kuriais galima donuoti kraujo ląsteles (būdą pasirenka donoras).

Ląsteles galima surinkti *aferezės būdu, iš kraujo*. Šiuo būdu donuojama ir nemažai kraujo produktų. Prieš donaciją reikia ląsteles „išprašyti“ iš kaulų čiulpų į kraują – keturias dienas

iš eilės į pilvo poodį suleisti tokį preparatą, kuris ląsteles paskatina išeiti į kraują. To reikia, jog kraujyje būtų jų pakankama koncentracija, kad galima būtų jas surinkti. Donoras paprastai susileidžia tą vaistą namuose, yra darbingas, gali užsiimti įprasta veikla.

Penktą dieną donoras prijungiamas prie aferezės aparato – viena adatėlė įbedama į vienos rankos veną, kita adatėlė į kitos, kraujas iš donoro keliauja į aparatą, aparatas atrenka kamienines ląsteles ir kitu kanalu į kitą veną grąžina visa kita, ko reikia donorui. Bendras kraujo kūnelių netekimas nedidelis, apie 200 ml. Procedūra atliekama lignoninėje, trunka apie 4 val., yra saugi ir nekenksminga, naudojamos tik vienkartinės priemonės. Tą pačią dieną galima grįžti namo ir užsiimti kasdiene veikla.

Jokiais tyrimais nėra nustatyta ar įrodyta, kad būtų koks ilgalaikis pavojus sveikatai. Gali būti šiek tiek trumpalaikių nemalonumų: leidžiantis preparatą gali paskaudėti kaulus, raumenis, galva gali būti truputį sunki, simptomai – panašūs į gripo. Tai labai individualu.

Kitas donacijos būdas – tai *kaulų ląstelių surinkimas punkcine adata iš ten, kur jos ir gaminamos – pačių kaulų čiulpų. Ląstelės imamos iš dubens kaulo*, kadangi jis didžiausias. Vyrauja mitas, kuriuo tiki nemaža dalis žmonių, kad kaulų čiulpai paimami iš stuburo. Taigi ne iš stuburo, bet iš vieno didžiausių – dubens kaulo, mat tai patikimiausia vieta, nes šalia nėra jokių svarbių organų, kurie galėtų būti pažeisti.

Taikant šį būdą, prieš tai nereikia vartoti jokių preparatų. Nepaisant šiek tiek bauginančio fakto, kad kaulų čiulpai bus traukiami iš kaulo, donorai po to jaučiasi gerai, paprastai išleidžiami iš lignoninės namo tą pačią dieną. Kelias dienas jiems gali paskaudėti dubenkaulį, nes gi padaromi keli dūriai. Pačios procedūros metu atliekama bendroji nejautra,

todėl donoras miega, nejaučia šios procedūros, kurios trukmė apie 30–40 min. Paimama apie 700–1500 ml kraujo su kamieninėmis ląstelėmis.

Yra žmonių, kurie mano, kad jeigu donuos kaulų čiulpus, tai kažkada gali paties jį būti per mažai. Tai neteisingas prietaras, nes kaulų čiulpus ir kamienines ląsteles žmogaus organizmas atkuria per kelias savaites. Kiti mano, kad jeigu kartą kam nors paaukosim savo kaulų čiulpus, kitą kartą negalėsime jį donuoti. Tai taip pat netiesa, kadangi kaulų čiulpų donorais galime būti daug kartų. Tačiau dėl saugumo asmuo, kuris donuoja savo ląsteles, yra „rezervuojamas“ dvejiems metams – jeigu pacientui prireiktų papildyti čiulpus dėl transplantacijos atmetimo.

Donacijos būdą nustato gydytojai pagal paciento ligą, svorius, pagal nuspėjamą ląstelių sudėtį. Patys donorai dažniausiai renkasi, kad ląstelės būtų paimitos iš venų, panašiai kaip duodant kraujo. Galutinį sprendimą priima donoras: jis gali pasakyti, kaip labiau pageidauja atlikti donaciją. Atlikus donaciją gydytojai pastebi, kad savo pareigą atlikę donorai būna laimingi ir pakylėti – nepaisant šokių tokių nemalonumų (adata ir dūris), moralinis pasitenkinimas būna labai didelis.

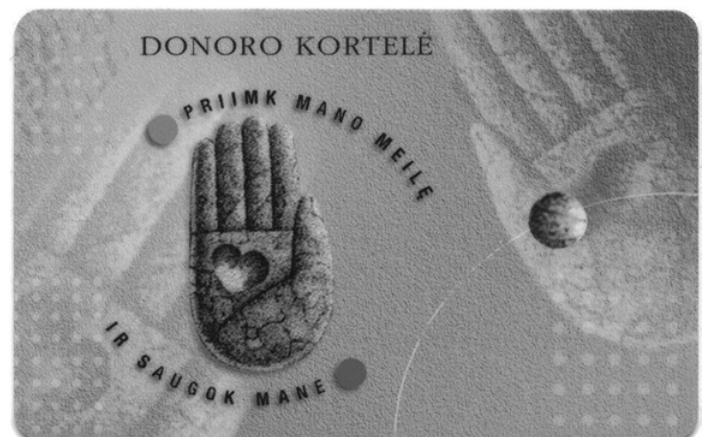
Yra nuomonių, kad kaulų čiulpų donacija susijusi su išlaidomis. Tai netiesa. Donoras aukoja tik savo laiką ir „dalelę“ savęs. Genetinių tyrimų išlaidas sumoka centras, kuriame asmuo yra prisiregistravęs. Donoras gauna nedarbingumo pažymėjimą, mokama 100 % už kiekvieną dieną, praleistą lignoninėje dėl donorystės procedūrų.

Tikimybė tapti kaulų čiulpų donoru yra labai maža. Tačiau net jei ir atsirastų tokia galimybė – donoras

ir pacientas donacijos/transplantacijos metu yra anoniminiai. Paėmus kraujodaros ląsteles, įvairiose šalyse tai reguliuojama įvairiai. Kai kuriose valstybėse (pvz., Suomijoje) donorą informuoti apie paciento sveikatos būklę yra uždrausta. Kitose šalyse užmegzti kontaktus galima praėjus keleriems metams po donacijos su sąlyga, kad abu asmenys to norės. Pagal Lenkijos įstatymus, šiuo metu šis procesas yra anoniminis, nors DKMS fondas deklaruoja, kad kiekvienas donoras turi galimybę sužinoti, ar pacientas pasveiko. Įmanoma taip pat suteikti galimybę koresponduoti, tačiau tai yra kontroliuojama – draudžiama teikti informaciją apie gyvenamąją vietą ar kitus duomenis, dėl ko galima būtų identifikuoti asmenį.

Informacija apie kaulų čiulpų donorystę parengta pagal:

- <http://kraujas.lt>
- <https://www.sveikaszmogus.lt>
- <http://bukgeras.lt/kaulu-ciulpu-donoryste/> (Lietuvos negiminingų kaulų čiulpų donorų registras)
- <http://www2.mz.gov.pl> (Lenkijos sveikatos ministerijos internetinė svetainė)
- <http://www.poltransplant.org.pl> (Organizacinis-koordinacinis transplantacijos centras „Poltransplant“ – valstybinis vienetas)
- <http://www.rckik.bialystok.pl> (Balstogės regioninis kraujo donorų centras)
- <https://www.dkms.pl/pl/zostan-dawca> (DKMS Kamieninių ląstelių donorų fondas)

100 akimirky Lietuvai

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

2018-ieji – ypatingi metai daugeliu aspektu, bet visų pirma tuo, kad švenčiame Lietuvos Nepriklausomybės 100-metį. Tai nepaprasta data, neeilinis jubiliejus. Visą amžių Lietuvai teko daug ką patirti ir išgyventi, bet nepaisant priešpados, karų, rezistencijos, okupacijų šiandien galime džiaugtis laisvu, moderniu Tėvynės veidu. Juk Tėvynės gimtadienis – tai mūsų visų gimtadienis. Kilo klausimas, kaip jį švęsti. Juk galima tai daryti įvairiai. Meno klubo ART CLUB gretose gimė mintis padovanoti Tėvynei neparkojamų, įdomių, tiesiog „kitokių“ akimirky, kurios burtų žmones, juos vienyty, skatintų patriotinius jausmus. Taip gimė idėja „100 akimirky LIETUVAI“, kurią Lenkijos lietuvių bendruomenės suvažiavimas palaikė ir nereikėjo ilgai laukti palaikymo

kitų mūsų krašto lietuviškų įstaigų bei organizacijų. Kviečiame visus pasidalinti mintimis ir sumanymais, o mes prie Jūsų prisijungsim, reikalui esant pagelbėsime, įamžinsim įgyvendintą idėją. Sukurkime bendrą „100 akimirky LIETUVAI“ albumą ir palikime jį ateities kartoms. Informacija apie mūsų nuveiktus darbus ir iniciatyvas dalinsimės ir su „Aušros“ skaitytojais.

1. **Sausio 1-oji – Lietuvos vėliavos diena.** Nepriklausomybės 100-mečio metus pradėjome nuo vieno svarbiausių ir gražiausių Lietuvos simbolių – Trispalvės – pagerbimo. Tą dieną sugiedoję Lietuvos himną patraukėme Punsko miestelio gatvėmis senųjų kapinių link, kur ruošama atidengti skulptūra Nepriklausomybės 100-mečiui. Kas tik norėjo, galėjo prie mūsų prisijungti.

Atsirado ir vaikų, ir jaunimo, ir vyresniųjų, kurie drąsiai žygiavo Trispalvėmis nešini.

2. **100 km Lietuvos ir Lenkijos pasienyje Lietuvos 100-mečiui.** Sausio 7 d. į nepaprastai gražų ir gražių idėjų kupiną žygį išlydėjome Punsko žygeivius. Jų misija – per penkis ateinančius sekmadienius nueiti 100 km Lenkijos ir Lietuvos pasieniu. Neformaliai žygeivių grupei vadovauja Antanas Baudys. Tai jo iniciatyva surengtas šitas žygis. Sėkmės žygeiviams!

3. **Žemės į kapsulę paėmimas.** Sausio 8 d. Punsko Kovo 11-osios licėjaus direktorius ir mokinių delegacija, savivaldybės bei organizacijų atstovai dalyvavo žemės iš partizanų žūties vietos į kapsulę paėmimo ir perdavimo Prienų krašto muziejui iškilnėse. Vytauto Prabulio-Žaibo

ir Jurgio Krikščiūno-Rimvydo žūties vietoje Šlynakiemyje stovi paminklas ir supiltas kauburėlis. Kapsulė su žeme nukeliavo į Lukiškių aikštę Vilniuje, kur bus statomas paminklas Lietuvos 100-mečiui. Saujelė krauju palaistytos mūsų žemės atgulė Tėvynės širdyje.

4. **Gediminaičių kryžius – Laisvės gynėjų simbolis.** Sausio 11 d. Punsko LKN vaikų teatro „Kregždutė“ dalyviai kartu su „Jotvos“ šokėjų grupe karpė Jogailos – Gediminaičių trispalvius kryžius. Tai buvo puiki tiek teorinė, tiek praktinė pamokėlė apie mūsų valstybinius ženklus.

5. **„Atmintis gyva, nes liudija“.** Sausio 12 d. mūsų krašto mokyklos ir įstaigos prisijungė prie pilietinės akcijos „Atmintis gyva,

Partizanų žuvimo vietoje Šlynakiemyje

Arnoldo Vaznelio nuotr.

Žygeiviai

nes liudija“. Tą dieną languose sužibo atminimo žvakelės – vilties, pagarbos, atminties simboliai.

6. **100-mečio varpeliai.** Sausio 12-osios vakarą Punsco Kovo 11-osios licėjuje mokiniai iš molio gamino varpelius, skirtus Lietuvos 100-mečiui. Jaunimui talkino Elena Grigutienė. Varpeliais pasipuoš mokykla Vasario 16-osios iškilmėms.

7. **Pasidalink atminimo žvakele.** Sausio 13-oji – Laisvės gynėjų diena. Tą dieną Punsco miestelyje surengėme akciją – praeiviams dalijome žvakeles ir laisvės kovotojų simbolius – Gediminaičių kryžius, prieš kelias dienas jaunuolių pagamintus. Pavyko išdalinti per 150 žvakelių, priminti žmonėms apie laisvės kovotojus ir juos pagerbti. Tikime, jog prašymą uždegti jiems atminimo ir pagarbos simbolius praeiviai išgirdo.

8. **Laužas Laisvės gynėjams.** Sausio 13-osios vakarą Punsco bažnyčioje buvo atnašaujamos šv. Mišios Laisvės gynėjų dienai atminti, o po jų prie laužo kaip tą kraupią 1991 m. sausio 13 naktį žmonės susirinkę dainavo. Renginį vedė LLEKD etnografinis ansamblis „Gimtinė“.

9. Laisvės gynėjų dienos minėjimas Punsco LKN vyko sausio 14 d.

Jame parodytas 100-mečiui skirtas klotimo teatro spektaklis „Kelkite“, bylojantis ne tik apie Lietuvos, bet ir mūsų krašto istoriją XX a. pr. Renginyje dalyvavo vaikų vokalinis ansamblis „Balsynėlis“ ir vaikų teatras „Kregždutė“.

10. Sausio 19 d. Zamenhofo centre Balstogėje atidaryta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio darbų

Jaunimas su Gediminaičių kryžiais

reprodukcijų ir fotografijų paroda. Renginyje skirtas Lietuvos 100-mečiui. Jame dalyvavo LR konsulato Seinuose vadovas, Balsotgės viceprezidentas ir kiti garbūs svečiai. Daug susirinko susidomėjusių šio genialaus lietuvių menininko kūryba.

11. **Šimtmečio šimtadienis vyko sausio 20 d. Punsco Kovo 11-osios lietuvių licėjuje.** Tradicinė abiturientų šventė šiemet ypatingai susieta su Tėvynės 100-mečiu. Dalies meno programos

tema – Tėvynė jauno žmogaus akimis.

12. **Juostų audimas.** Sausio 22–24 d. Punsco Dariaus ir Girėno mokykloje Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija surengė žiemos atostogų stovyklėlę – juostų audimą. Mokiniai mokėsi rišti, austi trispalves juostas, kuriomis pasipuoš 100-mečio iškilmėms.

Šįkart tiek užfiksuotų sausio mėnesį Lietuvai skirtų akimirky. Lauksime Jūsų minčių ir pasiūlymų. Prisijunkite prie mūsų.

Mirė aktyvus LLD Ščecino skyriaus veikėjas Antanas Marcinkevičius

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

*Kodėl išskyrė mus žiaurus likimas
Ir išblaškė taip toli nuo vienas kito?
Skirti man nuo Tavo žiedai nuvyto,
Teliko vien brangus prisiminimas...*
(Irena Vaznelytė)

LD Ščecino skyriaus pirminkas Viktoras Buvelskis pranešė apie vieno savo bičiulio mirtį. Jo žodžiais, tai buvo puikus žmogus, kurio nelepino gyvenimas, visada sunkiai turėjo pelnytis duoną sau ir šeimai, bet nebuvo abejingas lietuvybei, po darbų daug padėdavo prie Dariaus ir Girėno paminklo, per 20 metų dirbo visuomeniškai kaip skyriaus sekretorius. LLD Ščecino skyriaus veikėjas Antanas Marcinkevičius į amžinybę iškeliavo 2017 m. lapkričio 21 d.

Viktoro ir Onos (Maksimavičiūtės) Marcinkevičių šeimoje Antanas buvo pats vyriausias sūnus. Atitarnavęs Lenkijos kariuomenėje nusprendė susiieškoti darbą. Baigė statybininkų kursus ir visą laiką statybose dirbo. Kaip sako žmona, Pilies trasa (Trasa Zamkowa) – jo ir kitų rankų statiniai. Daugiausia dirbo prie tiltų ir gyvenamųjų namų statybos.

Antanas gimė 1945 m. rugpjūčio 28 d. Burbiškiuose. Augo prie gražuolio Galadusio ežero. Gyvenimas nelepino, laikmetis buvo sunkus. Nuo mažens reikėjo padėti tėvams. Ne vien ganyt teko, bet ir

dirbti sunkius ūkio darbus, o pelną matė menką. Tad ir nusprendė, kad nevykdys tėvų valios: nors buvo vyriausias, nepasiliko tėviškėje. Jaunesnis brolis Jonas paveldėjo tėvų ūkį Burbiškiuose, o Antanas ieškojo

lengvesnės ir skalesnės duonos toli nuo namų. Jų sesuo Marytė iškeliavo dar toliau – už jūrų marių, į Ameriką, ten sukūrė šeimą ir pasiliko.

Antanas su žmona Janina (Jasinskaite, kilusia nuo Veisiejų) užaugino

Dariaus ir Girėno paminklas Pščelnike

Irenos Gasperevičiūtės nuotr.

dvi dukras Ireną ir Violetą. Viena jų netoli mamos, kita užsienyje sukūrusi šeimą. Marcinkevičių šeima aktyviai reiškėsi LLD Ščecino skyriaus veikloje, talkino darbuose prie Dariaus ir Girėno paminklo: su kitais entuziastais prinešė prie paminklo derlingesnės žemės, kasmet pavasarį sodino naujų gėlių, tvarkė aplinką, remontavo pavėsinę, muziejų.

Pokariu Lenkijos pamaryje gyveno daug lietuvių, bet jų skaičius vis mažėjo. Dėl politinių ir kitokių aplinkybių tėvai ne sykį turėjo slėpti tikrąją kilmę. Šeimoje kalbėjo lietuviškai ir per draugijos susirinkimus.

Viktoras Buvelskis pasakojo: „Netekome puikaus, darbštaus žmogaus, ilgamečio sekretoriaus. Marcinkevičiai veikė anksčiau už mane, su Žaliapieniais bendravo gražiai, ir vieni, ir kiti tautiniais drabužiais pasipuošę per Lietuvos šventes ir mūsų draugijos sueigose. Drabužius sau, dar ir kitiems pasiuvo a. a. Antano Marcinkevičiaus žmona Janina, kilusi iš Lietuvos. Jos vyro Antano gimtinė netoli Lietuvos, Burbiškių kaime. Jis buvo mums visiems labai artimas, susidraugavome. Netikėjom, kad jam neteks sulaukti senatvės. Labai gaila, kad per anksti reikėjo išlydėti į amžinybę. Liūdime kartu su visa velionio šeima.

Neramiais karo ir pokario laikais žmonės buvo priversti ieškoti ramensio ir geresnio gyvenimo, palikti savo gimtus namus, žemę, gimtinę... Labai daug lietuvių keliavo, kėlėsi gyventi iš vietos į vietą, kaip sakytą – vėtyti ir mėtyti. Dažnai buvome priversti slėpti savo tikrąją tautybę. Vaikai mokėsi šeimose lenkiškai, kad nuėję mokyklon neišsiduotų, kad jų nestumdytų ir neskriaustų, nes atseit lenkams tarp savų vis tiek lengviau ir dirbti, ir gyventi. Todėl daug kur neišmoko vaikai gimtosios tėvo ar motinos (arba abiejų) kalbos, o kai suaugo – ne laikas mokytis. Ir sunkiai sekėsi, jei kiek ir pramoko.

Lenkijos pamaryje daug lietuvių

gyveno pokariu. Jų šeimos, artimieji toliau čia gyvena, tik mažai kas kalba lietuviškai. Gaila, kad gimtoji kalba paminta. Daugelis beveik visur jautė, kad ji nereikalinga. Žmonių iš Lietuvos mažai liko. Dauguma sukūrė mišrias šeimas ir neišsaugojo gimtosios kalbos. Senimas išmirė, o jaunimas neturi laiko užsiimti saviveikla, retas pavežėja savo tėvą arba močiutę į susirinkimą ar pats užėina. Tačiau laikui bėgant turėtų susidomėti tėvų šaknimis ir susigriebti. Tikiu, jog neleis prarasti to, kas tėvų, dėl ko kovota, dėl ko iš tėvynės bėgta... Turėkime viltį. Aš niekaip negaliu perduoti pirmininkavimo. Tebus, kaip sako – pirmininkausiu iki mirties. Tačiau norėčiau, kad vis dėlto atsirastų kas nors, kam tai patiks,

kam rūpės lietuviybė toli nuo gražios Lietuvos.“

Viktoras Buvelskis anksčiau gyveno Gistrove netoli Ščecino. Jo tėvukas Lietuvoje ėjo nuovados viršininko pareigas. 1941 m. ešelonas su šešiomis šeimomis iš Lietuvos patraukė į Lenkiją. Jie niekad nesugrįžo į gimtus namus.

*Mirtis – tai slenkstis, bet ne pabaiga.
Brangiausi žmonės eina ir išeina,
Tačiau nuo jų nusidriekia šviesa
Ir atminty gyvi išlieka.*

(Izabelė Navarackienė)

Užjaučiame LLD Ščecino skyriaus veikėjus bei velionio šeimą. Linkime stiprybės.

2018 m. sausio 14 d.

į amžinybę iškeliavo

A. A. ONA ZUBAVIČIENĖ iš Vidugirių.

Nuoširdžiai dėkojame Seinų ir Suvalkų ligoninių gydytojams, Punsko gydytojoms ir seselėms, „Carito“ seselėms. Dėkojame visiems, kurie aplankė sergančią mamą.

Nuoširdžius padėkos žodžius tariame visiems, dalyvavusiems šermenyse, gedulingose mišiose ir lydėjusiems Velionę į amžinojo poilsio vietą. Ačiū kunigams, giesmininkams už gražias giesmes ir paaukotą laiką, giminėms ir artimiesiems, kaimynams, Vidugirių kaimo gyventojams, mokyklų mokytojams ir mokiniam, visiems pažįstamiems ir draugams už maldas, gėles, aukas, paguodos ir užuojautos žodžius sunkią valandą, ačiū visiems, padėjusiems organizuoti laidotuves.

Dukra Emilija ir sūnus Juozas

Sunku susitaikyti su Mamos, Močiutės

a. a. **Onos Zubavičienės** netektimi, ji mirė prieš pat Močiutės dieną.

Dėl Mamos mirties Juozą Zubavičių nuoširdžiai užjaučia

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos bei Punsko Kovo 11-osios licėjaus bendruomenės, saviveiklininkai

Nesudainuota daina

Prisiminimai apie Oną Jankeliūnaitę-Zubavičienę

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

I eškau žodžių, kuriais galėčiau apibūdinti neseniai anapilin iškeliavusią Vidugirių kaimo gyventoją Oną Zubavičienę. Darbšti, stipri, nuoširdi, visada su šypsena veide, gero būdo... Visi žodžiai skamba gan banaliai... Juk žmogaus nesutalpinsi keliuose žodžiuose. Prisimenu praėjusių metų pavasario vaizdelį: Zubavičienė su dukra Emilija žengia keliuku pro buvusią Gudzauskų sodybą. Pasikalbame, susitariame susitikti, įdomu paklausti apie praėjusius laikus. Kartą susitikime – nemažai įdomių pasakojimų, dainų išgirdau. Pasakojimai užrašyti, o dainos liko neįrašytos. Turėjome dar kažkada pokalbį pratęsti, įrašyti dainas... Sužinojusi, kad Zubavičienė rimtai susirgo, jau nebandžiau prašyti susitikti pokalbiui, bet dar turėjau vilties įrašyti kokią dainą. Nesuspėjau, taip ir liko daina nesudainuota... Liko prisiminimai...

– Ona Jankeliūnaitė – antras vaikas Rožės Markevičiūtės (1902–1983) iš Vilkapėdžių ir Juozo Jankeliūno (1904–1966) iš Vidugirių šeimoje. Vyriausias buvau aš, – pasakoja Onos Zubavičienės (1933 03 25–2018 01 14) brolis Vitas Jankeliūnas (gim. 1932 01 19). – Onutė metais už mane jaunesnė. Kita sesuo Elė (1935–1993), brolis Jonas (1940–2004) – mokytojas ir jauniausias Juozas (1941–1944), kuris nuskendo būdamas mažas vaikas. Aš ir sesuo Onutė nelankėm mokyklos. Kai reikėjo mums eit į mokyklą, tai

Onos Jankeliūnaitės ir Jurgio Zubavičiaus vestuvės. 1959 m. Iš kairės: Elena Jankeliūnaitė, Ona Jankeliūnaitė-Zubavičienė, Jurgis Zubavičius, Vitas Jankeliūnas

prasidėjo karas, o po karo tėvai neleido, kaip sakė – buvom peraugę, jau reikėjo mokytis darbo. Tėvai mokėjo skaityti, tai ir mus pramokė. Man labai patiko skaityti, buvo įdomu, kad man knygos pasakoja, o Onutė prašiau skaitė, nes jos gyvenimas – tai darbas ir darbas.

Maži buvom, tai ganėm. Pirmiausia žąsis, o paskui gyvulius: arklius, karves, avis. Onutė ganė pas dėdę Markevičių Juozą Vilkapėdžiuose. Vėliau tėvai Onutę leido mokytis siūt pas Julę Krakauskaitę. Tėvas užmokėjo už mokymą ir nupirko siuvimo mašiną.

Onutė užaugo ir išteko už Jurgio Zubavičiaus iš Skarkiškių, taip pat siuvėjo. Jos vyras, kaip žmonės sakydavo,

buvo „siuvėjas an siuvėjų“ (labai geras). Jis mokė kitus siuvimo amato, turėdavo dažnai net ir po du mokinius. Siūti išmokė apie 16 mokinių.

Ketverius metus Ona gyveno marčiiose Skarkiškiuose (tada šis kaimas buvo Šklėrna vadinamas). Vėliau su vyru pasitaupe pinigų nusipirko Martinkų ūkį Vidugiriuose. Sunku buvo jiems ūkininkauti. Ūkis nedidelis, apie 12 ha žemės, bet nebuvę tokios įrangos, kuri palengvintų žmonėms ūkio darbus.

Zubavičiai susilaukė dukros Emilijos (g. 1960 m.) ir sūnaus Juozo (g. 1964 m.). Onutės vyras buvo gana silpnos sveikatos, susirgo ir 1967 m. pavasarį mirė. Kaip gydytojai parašė, buvęs bronchų uždegimas. Liko

Onutė našlė su dviem mažais vaikais. Sunkus buvo jos gyvenimas, pati turėjo nudirbti visus ūkio darbus, auginti vaikus. Reikėjo dar ir išmokėti ūkį, nes buvo tik dalis sumokėta. Turėjo Onutė du arklius, porą karvių, kiaulių, kokią ir avį laikė, visada augino vištas, žąsis, kalakutus. Sunkiai dirbo, bet nesiskundė.

Brolis Vitas prisimena:

– Visas Onutės gyvenimas – tik darbas ir darbas, o jauna būdama labai mėgo dainuoti. Po karo abu ėjom su Vidugirių jaunimu dainuoti „Rūtos“ ansamblyje. Bet kai ištekėjo, tai jau jai tik vargas ir vargas. Tik neatsisakydavo ir eidavo giedot per šermenis. Jau vėliau, kai užaugo vaikai, tai su dukra Miliute vėl grįžo prie dainų. Dažnai susėdavo ir abi dainuodavo tokias senas partizanų dainas.

– Mano mama gimė per „blovieščias“, kaip sakydavo senelis, – pradeda pasakojimą Onos Zubavičienės dukra Emilija, – o pakrikštyta balandžio 1 dieną. Kada tos „blovieščios“, gerai nežinau, bet kažkur

Anūkės Onutės vestuvės. 2008 m.

apie kovo 25-ąją. Mama mylėjo malda, giesmę ir dainą. Visada sakydavo: „Eikit, kur gražu“, vadinasi, į bažnyčią. Išmokė mus, vaikus, išmokė ir anūkus, kad melstųsi, kad būtų arčiau Dievo. Kai mama nusipirko vežimą su guminiiais ratais, tai važiuodavom į Smalėnus ir Krasnapolį į atlaidus,

į Punską į Žolines. Pavėžindavo ne tik savo šeimą, bet ir kaimynes su vaikais. Visas vežimas buvo moterų su vaikais. Buvo smagu ir linksma. Mama išmokė ir kapus tvarkyt. Apie trisdešimt metų pati tvarkė kaimynų Agurkių kapus, vėliau aš padėdavau, o dabar anūkės pradėjo tvarkyt. Ir nežinomo kareivio kapą Vidugiriuose vis patvarkydavo.

Labai mamą mylėjo vaikai. Prisimenu, kai dar buvau maža, pas mus dažnai sueidavo kaimynų mažieji. Mama dirba laukuose, o mes žaidžiam. Kai ji pareina, žino, kad visi vaikai: ir savi, ir svetimi, alkani. Mama priskuta bulvių, išverda, papjausto svogūnų laiškų, uždeda sviestuko, padeda tokių dubenį ant stalo ir sako: „Valgykit!“ Visiems užtekdavo. Pavalgom ir vėl einam žaisti.

Mūsų namuose visiems užtekdavo vietos. Mama, kai tik galėdavo, mielai padėdavo ir kaimynams. Ji prižiūrėdavo vaikus, padėdavo prie rugiapjūtės. Darbšti buvo, eidavo ir į talką pas kaimynus, kad paskui ateitų pas mus į talką ar javus kult, ar bulves

Proanūkės Simonos Ivoškaitės krikštynos. 2012 m.

Ona Zubavičienė su broliu Vitu Jankeliūnu. 2014 m.

kast. Mokėjo arti, pati pasisodindavo bulves, būdavo, kad kol ateis kas nupjaut javo, tai pati dalgiu kokį hektarą javo nupjauna.

Mama verpė ir mezgė. Ne tik pirštines, kojines, kepures, bet ir megztukus, tokias dideles skepetas ar vyrams liemenes. Virė skanią kopūstų sriubą, kepė bobą, duoną. Prisimenu, kad Velykom kepėdavo iš dešimt kilogramų miltų pyrago, tai būdavo penkios skardinės formos, arba išvirėdavo iš trijų kilogramų miltų spurgų. Šventėm darė alų. Darė ir kindziukus (skilandžius) iš kiaulienos arba iš avienos.

Kai būdavo labai sunku ar kokia bėda, tai mama iš tokios senos malda knygės paskaitydavo tokią trumpą maldele, apsikabindavo ir mums pasidarydavo ramiau.

Liko daug gražių prisiminimų. Kiekvieną naktį sapnuoju. Mama mėgo ir gėles, bet anksčiau tai augino tik kambarines, ir tik vasarą, nes žiemą sušaldavo. Augino muškatalius (pelargonijas) ir balzaminas. Mokėjo vainikučius pinti, puokštes padaryti. Paima kokių žalių šakelių, rūtų, gėlių ir taip greitai, gražiai sudėlioja, supina, kad net gražu pažiūrėt.

Močiutę Onutę mylėjo ir anūkai. Vakaraus ji sekėdavo jiems pasakas „Oželis“, „Skystimukas“, „Pupa“, o gavėnioj giedodavo „Kursai kentėjai už mus kaltus“. Žiemos vakaraus visi susėsdavom ant krosnies ir dainuodavom dainas „Šaltas rytas“, „Audringa, šalta naktis gruodžio“, „Jūra laimę buria“, „Dobilas raudonas“, „Augin tėtis du sūnelius“.

Ona Zubavičienė su dukra Emilija ir proanūkiu Matu. 2012 m.

Mama mėgo dainuoti apie laisvę, apie tėvynę. Išmokė dainuot mane ir mano brolių Juozą, išmokė ir anūkes, anūkus.

Užaugino Ona Zubavičienė vaikus, kurie sukūrė gražias šeimas, susilaukė 10 anūkų ir 6 proanūkių. Džiaugėsi vaikais ir vaikiaičiais, kad anūkės gerai mokosi, kad gražiai dainuoja, kad anūkai ir proanūkiai groja. Labai mielai ir pati su jais padainuodavo. Galima sakyti, niekad neišėjo į pensiją, dirbo iki savo paskutinio rudens. Tai karves perriša, tai gyvulėlius pagirdo. Daržus, gėles sodino. Buvo laiminga, supama artimųjų, jautėsi reikalinga, mylima.

Visą gyvenimą Onutė Zubavičienė nesiskundė sveikata, nesilankė pas gydytojus. O liga klastingai prisėlino ir palaužė jos sveikatą. Iškeliaivo iš šio pasaulio ramiai, atrodo, be priekaištų, su šypsena veide. Toks paveikslas ramios moters, žygiuojančios keliu, ir pasiliks mano atminty. Liko šilti prisiminimai, liko daina nesudainuota...

Nuoširdžiai dėkoju gerbiamai
Lenkijos lietuvių etninės kultūros
draugijos pirmininkei
Aldonai Vaicekauskienei
už knygą „Eksponatai prabyla“.
Noriu Jums palinkėti sveikatos,
kantrybės, Dievo paguodos tolesniame
gyvenime ir darbe.
Labai norėčiau, kad išsipildytų visi Jūsų
gyvenimo, kūrybos ir ateities planai.
Terese Janušonienė iš Valinčių

Tėviškėlė

*Naktys gražios, tylios ir ramios, –
Tai gimtas kaimelis brangus, –
Tik lakštutė dar suokia sodely
Lyg nesuvaldomu savo balsu.*

*Kaip gera pailsėti, pasidžiaugti
Po sunkių darbų po žvaigždėtų dangum.
Tik mėnulis, debesyse paniręs,
Lyg kažką norėtų man pasakyti.*

*Ach, tas gyvenimas – nesustabdomas laikas,
Čia vakar buvom jauni, o ryt jau seni.
Skubėkim mylėti žmones ir gamtą,
Ir tėviškės gimtąją žemę.*

*Sugrįžtu vis svajonėm prie to beržo seno,
Kuris gal išsakys užmirštas mano mintis.
Lakštutė vis dar suokia tam pačiam sodely.
Ach, pabūk dar tuose gimtuose namuose.*

*Bet ar verta peikti savo dalią,
Minėti gyvenimą ir tėvų kapus?
Reikia džiaugtis, juoktis ir dainuoti,
Mylėti, neliūdėti ir vienas kitu pasitikėti.*

*Aš pažįstu gerai tą gimtą kaimelį,
Čia kiekvieną takelį, akmenelį ir kryželį.
Senų beržų palinkę šakos vis moja,
O mano eilių margi raštai už knygą dėkoja.*

***Draugai ne tik palengvina mūsų gyvenimą,
bet daro jį gražesnį. Žinai, jog esi suprastas,
remiamas, reikalingas.***

Šį kartą kalbame apie mūsų žurnalo bičiulius, visų
pirma apie mokytoją pensininką iš Marijampolės,
kuris ne tik skaito mūsų leidinį, bet ir sutaupęs iš
savo kuklios pensijos jį paremia finansiškai. Nepa-
miršta į laišką įdėti ir savo kūrybos eilėraščių.

Tai gerbiamas **Jeronimas Šalčiūnas**.

Nuoširdžiai dėkojame Jums,
gerb. Mokytojau, už finansinę paramą,
konstruktyvią kritiką ir ypač už Jūsų
atsiųstas eiles.

Taip pat nuoširdžiai ačiū tariame

„Aušrai“ aukojusiems
Teresei Janušonienei iš Valinčių,
Liudvikui Talunievičiui iš Ustkos ir
Onutei Trockai iš Suvalkų.

Lenkijos lietuvių draugijos valdyba dėkoja
mūsų krašto bičiulei
dr. Vitalijai Stravinskienei,
LLD 60-mečio jubiliejaus proga skaičiusiai
pranešimą apie Lenkijos lietuvių draugijos
veiklą, už jos paaukotą Draugijos reikmėms
honorarą.

Ačiū Jums, Vitalija!
Linkime sėkmės Jūsų darbuose.

MIELI SKAITYTOJAI!

Labai prašom 1 proc. pajamų mokesčio skirti
Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai.

**KRS: 0000270261,
cel szczegółowy ZS w Sejnach 3888**

Iš anksto tariame nuoširdžiausiai AČIŪ!

Seinų „Žiburio“ bendruomenė

*Nors metai jau nusinėšė daug džiaugsmo ir svajonių,
 Nors smilkiniuos pražydo jau plaukų sruogelės sidabru,
 Laimingas būk, sulaukęs šitiek metų,
 Kurie ne vien tik rūpesčius, – ir laimę atnešė kartu.
 Gyvenimas – tai nesibaigiantis laukimas,
 Jau atlikti ir dar nepradėti darbai.
 Gyvenimas – tai amžinas siekimas
 Suspėti padaryti tai, ko dar nepadarei.*

Juoza Stankevičių iš Burbiškių
 70-ojo gimtadienio proga sveikina ir stiprios
 sveikatos linki

*Žmona Aldona ir
 vaikai Onutė, Jurgis, Romas su šeimomis*

*Šiandieną Jūsų metai sužydėjo
 Spalvingais jubiliejiniiais žiedais.
 Nors buvo saulės ir audrų, ir vėjo,
 Daug praradimų ir vilčių kadais,
 Nuėjote prasmingą, ilgą kelią,
 Uždegėt meile širdis artimų žmonių.
 Priimkite šiandieną padėkos ugnelę
 Savo anūkų ir vaikų širdžių.*

Sausio 21 d. **Stasei Nevulienei** iš Pelelių
 sukako 90 metų.
 Šia proga sveikina

*Vaikai, marčios, žentai,
 anūkai ir proanūkės*

Vasario 11 d. garbų 70-ąjį
 jubiliejų švęs
Julija Petruškevičienė iš Burbiškių.

Šie keli žodeliai skirti Tau, mieloji drauge:
*Metai bėgs nesulaikomai greitai,
 O širdy tegul vasara visada bus...
 Neskubėki į rudenį eiti,
 Neskubėki skaičiuoti metus.
 Tik visuomet būki laiminga:
 Ir darbe, ir kely, ir namuos.
 Tegul niekad sveikatos ir ryžto nestinga
 Tau gyvenimo žingsniuos visuos!*

Tavo žmogiška šiluma ir nuoširdumas visad
 puošia Tave ir neleidžia būti Tau abejingam.
 Tad visada pasilik tokia, kokia esi.
 Su didele pagarba gerą draugę ir kaimynę
 sveikina

Draugė Irena

INFORMACIJA STUDENTAMS

Valstybinis studijų fondas informuoja, kad
2018 m. sausio 22 d. pradedamas valstybės para-
 mos skyrimo užsienio lietuvių studijoms Lietu-
 vos aukštosiose mokyklose konkursas.

Užsienio lietuviams gali būti skiriama dviejų
 rūšių parama: **stipendija ir/ar socialinė išmoka**.
 Parama neskiriama studentams, studijuojan-
 tiems kalbas tų šalių, iš kurių jie atvyko.

Užsienio lietuviai, studijuojantys Lietuvos au-
 kštosiose mokyklose ir norintys gauti valstybės
 paramą 2018 m. pavasario semestre, nuo **2018**
m. sausio 22 d. iki 2018 m. vasario 20 d. privalo
pateikti dokumentus.

Daugiau informacijos apie paramos suteikimo
 sąlygas ir tvarką teikiama:
telefonu (370 5) 2639158 bei
Fondo interneto tinklapyje <http://vsf.lrv.lt/lt/parama-studentams-veiklos-sritys/parama-uzsienio-lietuviams-2>.

„ŠIMTMEČIO KŪDIKIAI“**Brangieji,**

2018 m. minime Lietuvai ir lietuviams svarbią sukaktį – Valstybės atkūrimo 100-metį.

Ta proga Vysk. A. Baranausko fondas „Lietuvių namai“ Seinuose nori įteikti visoms Lenkijos lietuvių šeimoms, kurioms 2018 m. vasario mėnesį gims kūdikiai, gražų Lietuvos 100-mečio priminimą – CD su lietuviškais lopšinėmis ir pasakomis. Praneškite mums apie savo šeimos, draugų ar kaimynų džiaugsmą, o mes juos apdovanosime.

Informacijos lauksime iki š. m. kovo 10 d.

(„Lietuvių namai“ Seinuose, el. p. admin@ltnamai.sejny.pl, tel. 570 870 447, per LN feisbuko paskyrą).

Šiais išskirtiniais mūsų Tėvynei metais gimstantys vaikai – didžiausia dovana ir ilgaamžiškumo linkėjimas Lenkijos lietuviams.

**LIETUVOS VALSTYBĖS 100-MEČIO
MINĖJIMAS PUNSKO IR SEINŲ KRAŠTE****Vasario 16 d.**

10.45 val. – šv. Mišios Punsko bažnyčioje;

11.30 val. – Punsko bažnyčioje bei visų lietuvių rankose skambės varpai (12.30 val. Lietuvos laiku, Lietuvos nepriklausomybės akto pasirašymo valandą, visose Lietuvos bažnyčiose skambės varpai);

11.30 val. – eisena su vėliavomis nuo bažnyčios iki Punsko senųjų kapinių, kur bus atidengta Lietuvos šimtmečiui skirta Zenono Knyzos atlikta medinė skulptūra. Eisenos metu ir po skulptūros atidengimo skambės patriotinės dainos.

20 val. – aukščiausiose mūsų krašto lietuviškų kaimų vietose bus sukurti laužai. Punske bus kuriamas laužas ant Jurgio Vaičiulio kalno.

Vasario 17 d.

18 val. – meno ansamblių koncertas Punsko lietuvių kultūros namuose;

20 val. – vakaronė Punsko mokyklos sporto salėje.

Vasario 18 d.

13 val. – šv. Mišios Seinų bazilikoje;

14.15 val. – Lietuviškos menės atidarymas istoriniuose Seinų kunigų seminarijos rūmuose;

15 val. – iškilmingas minėjimas Seinų „Lietuvių namuose“.

Lietuvos žiniasklaida

2018 01 11–01 25

Kad pernai rinkimus laimėjusių Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) vadovas, stambus žemvaldys, milijonierius Ramūnas Karbauskis nėra glostomas žiniasklaidos – jokia naujiena. Nieko naujo ir tai, kad vienas iš aršiausių „valstiečių“ vado kritikų – Nacionalinio radijo ir televizijos (LRT) televizijos laidos „Dėmesio centre“ vedėjas Edmundas Jakilaitis.

Pastarasis tikriausiai nėra savo laidose LVŽS ir R. Karbauskio paminėjęs geruoju. Akivaizdu, kad ir LVŽS pirmininkas nedega meile E. Jakilaičiui.

Naujas santykių tarp R. Karbauskio ir E. Jakilaičio aiškinimasis prasidėjo dar praėjusių metų lapkritį, kai Seimas paprašė LRT finansinės veiklos ataskaitos (nacionalinis transliuotojas per metus iš biudžeto gauna apie 40 mln. eurų), o „žaliasis“ R. Karbauskis socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje paskelbė apie neaiškumus pateiktoje ataskaitoje. Politikas taip pat kėlė klausimų prodiuserinėms firmoms, kurios, jo manymu, dirba neefektyviai. Ypač R. Karbauskis kritikavo laidų vedėją E. Jakilaitį: trys su juo siejamos įmonės per metus LRT esą uždirbo per 2,5 mln. eurų, tačiau sumokėta vos 8 tūkst. eurų mokesčių.

E. Jakilaitis tame pačiame „Facebook“ atsakė, kad R. Karbauskiui pirmiausia reikėtų išmokti finansinio raštingumo, nes minėta suma yra pelno mokeskis. „Seimo narys nesupranta, kuo „mokesčiai“ skiriasi nuo „pelno mokesčio“. Žiauru. Registru centre radęs pelno mokesčio duomenis, jis juos pateikia kaip neva visus mokesčius. Reikėtų paneigti“, – rašė žurnalistas. O kadangi negalintis

prisikviesti R. Karbauskio į laidą, todėl, vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymu, per nustatytus terminus paprašė jo atsakyti į klausimus raštu. Žurnalistas „valstiečių“ lyderiui uždavė 24 klausimus apie jo trąšų verslą Rusijoje.

Vėliau kovos laukas išsiplėtė – įsijungė kiti politikai, žurnalistai, LRT vadovai, visuomenė, kuri, beje, aiškiai palaikė šiaip jau prieštaringai vertinamą R. Karbauskį, sakydama, kad turi teisę žinoti, kur išleidžiami jų pinigai. O čia dar Seimas skubos tvarka pritarė LVŽS iniciatyvai sudaryti laikinąją komisiją, kuri pasikapstytų giliau – atliktų LRT valdymo, finansinės bei ūkinės veiklos parlamentinį tyrimą.

O dėl LRT ataskaitos ir nutarimo sudaryti komisiją E. Jakilaitis ir jo šalininkai ėmė teigti, kad Seimas prašo konfidencialios informacijos, kurios pateikti neleidžia įstatymai. Prezidentės deleguotas LRT tarybos pirmininkas Žygintas Pečiulis bandė parlamentarams priminti, jog LRT savarankiškumą saugo net Konstitucinis Teismas, o parlamentas su R. Karbauskiu iš tikro keršija nepatinkantiems žurnalistams, bando susidoroti su visuomeniniu transliuotoju, netgi daryti įtaką laidų turiniui.

„Ramūnas Karbauskis nori užvaldyti LRT“, – kalbėdamas „Lietuvos ryto“ televizijoje teigė LRT generalinis direktorius Audrius Siaurusevičius. Jis pareiškė, kad klausimo dėl komisijos sudarymo svarstymo metu galutinai paaikškėjo, jog norima kontroliuoti LRT turinį.

„Visa kita yra tik priedanga ir tą aiškiai pasakė net keletas Seimo narių. Aš manau, kad mes sugebėsime apginti turinį, o atsakymus turime ir

pateiksime“, – sakė A. Siaurusevičius. Jis kalbėjo, kad toks politikų žingsnis verčia susirūpinti žiniasklaidos laisve Lietuvoje. „Laisvė yra tokia vertybė, kurią reikia ginti kasdien, ir nereikia mums užsimiršti, kad jau laimėjome ir nereikia ginti“, – teigė pašnekovas.

A. Siaurusevičius sakė manantis, kad susidariusi situacija yra rimtas signalas ne tik LRT, bet ir visai Lietuvai. Be to, jo teigimu, reikia ginti turinio laisvę, žurnalistų teisę kritikuoti, kad jie neišsigąstų, nes bijoti nėra ko: „Nori ar ne, kai kurie Seimo nariai prasitarė, kas gi čia vyksta. O tai yra būtent turinio kontrolė.“

Su žurnalistais Seime kalbėjęs premjeras Saulius Skvernelis sakė: „Tikrai yra labai daug klausimų. Pažiūrėjus tą informaciją, mano, kaip buvusio teisėsąugininko, sprendimas vienareikšmiškai būtų kreiptis į teisėsąugą, kad būtų atliekamas tyrimas.“ Jis teigė, kad esama duomenų, jog LRT valstybės lėšas gali naudoti „ne tik neefektyviai, bet ir neskaidriai“.

Žinių portalas „Respublika“ pateikė pokalbį su Valdu Vasiliausku „LRT chebrytė: Ką norim, tą darom!“, kuriame buvęs LRT tarybos narys, buvęs Seimo narys apie kilusią priešpriešą tarp parlamento ir LRT sakė: „Galiu pasakyti: politinės jėgos visuomet kėsina į transliuotoją norėdamos, kad jis būtų palankus ar mažiau kritiškas jų atžvilgiu. Tačiau šiuo atveju aš manau, kad konflikto kaltininkė – LRT taryba ir jos pirmininkas profesorius Žygintas Pečiulis. Taip arogantiškai atsakinėti į Seimo narių natūralius ir logiškus klausimus negalima. Pirmiausia visi diskutuojantieji užmiršta, kad LRT, kaip viešoji įstaiga, yra tiesiogiai pavaldi

Seimui ir jam atskaitinga.

– Bet LRT stengiasi visuomenę įtikinti, kad parlamentarai šitaip keršija už kritiką.

– Būtent čia ir yra jų visa demagogija, tas jų kalbėjimas, kad esame kritiški, už tai mus puola. Nieko panašaus. Atsakykite, kaip panaudojate pinigus, ir kritikuokite, ką norite. Tokią demagogiją leidžia netobulas, seniai priimtas LRT įstatymas. Skaidrumą užtikrinti turėjo į LRT tarybą deleguoti nariai. Bet ji yra visiškai suaugusi su administracija. Ne paslaptis, kad LRT tarybos nariai už kiekvieną posėdį gauna labai solidų užmokestį, kuris vis didėjo...

– Kuo, manote, viskas baigsis?

– Jeigu liktų taip, kaip buvo, labiausiai kenktų pačiai LRT ir joje dirbantiems žurnalistams, kurių absoliuti dauguma yra padorūs žmonės ir tikri profesionalai. Aš manau, kad taryba su Pečiuliu turėtų atsistatydinti, nes dėl to yra kalti pirmiausia jie. Bet tokio papročio, kad Lietuvoje būtų svarbiau etika, nėra. Tai būtų apsilvalymas. Manau, kad bus apsiribota kažkokiais administraciniais arba teisiniais sprendimais. Šitai tarybai etika yra nesuvokiamas reiškiny.

Nors Lietuvos prezidento rinkimai vyks tik 2019 metų pavasarį, tačiau žiniasklaidoje vis dažniau pasirodo politologų, sociologų nuomonių apie tai, kas galėtų pakeisti dabartinę šalies vadovę Daliją Grybauskaitę.

Šalies piliečių apklausos vyksta nuo praėjusios vasaros. Tiesa, žmonės dažniausiai mini tas pačias pavardes, keičiasi tik jų vieta kandidatų sąrašė. Rudenį žiniasklaida skelbė, kad, remiantis sociologų duomenimis, populiariausias tarp šalies piliečių buvo premjeras S. Skvernelis, nuo jo nemažai atsilikę Kauno meras Visvaldas Matijošaitis ir ekonomistas, bankininkų patarėjas Gitanas Nausėda.

Prieš keletą dienų paskelbtais gruodžio mėnesį delfi.lt portalo užsakytos apklausos duomenimis, į priekį išsiveržė G. Nausėda. Už

jį, jeigu rinkimai vyktų artimiausiu metu, balsuotų 15,6 % apklaustųjų. Antroje ir trečioje vietose liko premjeras S. Skvernelis, už kurį balsuotų 11,3 %, ir V. Matijošaitis, kurį palaikė 10,9 % apklaustųjų.

Anot portalo lrytas.lt, „žemiau reitingų lentelėje yra trejetas asmenybių, dėl kurių paprastai viešojoje erdvėje spekuliuojama svarstant, kas galėtų būti konservatorių palaikomu kandidatu prezidento rinkimuose.

Už buvusią finansų ministrę, parlamentarę Ingridą Šimonytę balsuotų 5,3 %, o už dabar į akademinę karjerą pasukusį buvusį Europos Sąjungos ambasadorių Maskvoje Vygaudą Ušacką ir parlamentarą Žygimantą Pavilionį – po 4 proc. respondentų.“

Tiesa, apklausos duomenimis, dar nebuvo pasirinkę savo favorito ir nežinojo, už ką balsuotų, 10,3 %, beveik tiek pat buvo linkę apskritai rinkimuose nedalyvauti.

„Kas galėtų kišti koją Gitanui Nausėdai prezidento rinkimuose?“ – taip pavadintame straipsnyje portale LRT.lt perteikta komentatorių nuomonė apie paskutinės apklausos rezultatus.

„Kas galėjo lemti tokius apklausų rezultatus, turint galvoje, kad iki šiol populiariausiu galimu kandidatu į šalies vadovus buvo premjeras S. Skvernelis?“

Tiek viešųjų ryšių ekspertas Arijus Katauskas, tiek politikos apžvalgininkas Tomas Dapkus pastebi, kad G. Nausėdos reitingai visuomet buvo aukšti ir nuosekliai kilo. „Jei pažiūrėtume į visuomenės vertinimus, G. Nausėda daug metų yra penktuke, priklausomai nuo situacijos. Be to, jis pakankamai aktyvus, matomas žiniasklaidoje. Jis – vienas dažniausiai cituojamų ekonomistų Lietuvoje.

[...] T. Dapkus sako, kad G. Nausėdą žmonės vertina kaip „išsilavinusį, ramų, nekonfliktišką ekspertą, ekonomistą“.

Vis dėlto apžvalgininkas priduria, kad tokie apklausos rezultatai – tik preliminarūs skaičiai, o daug kas

priklausys nuo kandidatų rinkimų kampanijos. „Akivaizdu, kad ji startuoja anksčiau, negu prasidės oficiali kampanija. Pasižiūrėsim, kokie bus kiti kandidatai. Pagal dabartinę situaciją G. Nausėda – vienas iš galimų kandidatų, kuris galėtų šiandien patekti į antrą turą, bet daug kas priklausys nuo kitų politikų populiarumo“, – sakė L. Dapkus.

[...] „Reitingai reitingais, bet kai prasidės rimta kampanija ir įsijungs regionų, ne tik didmiesčių rinkėjai, situacija gali pradėti keistis, – sako A. Katauskas. – Viena pagrindinių G. Nausėdos problemų – jis visiškai neturi jokios organizacinės sistemos, kuri [...] leistų užtikrinti nuoseklią komunikaciją per visą Lietuvą.“

Be to, pasak A. Katausko, privalumas nėra ir „bankininko žymė“. [...] G. Nausėda nėra kažkoks didelis verslininkas ar dar kas nors, jis – tiesiog ekonomistas, banko prezidento patarėjas. Jis nėra sukūręs daug darbo vietų kaip V. Matijošaitis. G. Nausėdai pasigirti kažkokiais nuveiktais darbais bus sudėtinga.“

Tuo metu vienas iš trijų populiariausių apklausose V. Matijošaitis LRT radijui kalbėjo, jog apie jokių kitus žygdarbius negalvos, kol nebaigs miesto mero kadencijos. Nors anksčiau jis yra minėjęs, kad kandidatuos į prezidento postą, jei kiti kandidatai bus blogi, dabar V. Matijošaitis tvirtino tikintis, kad vis dėlto taip neatsitiks: „Kol kas nesimato tų kandidatų ir nemanau, kad Lietuvoje neatsiras rimtų, tvirtų, protingų vyrų, kuriuos gerbtų visa tauta.“

Paklaustas apie santykius su premjeru S. Skverneliu, V. Matijošaitis teigė, kad juodu sieja ne tik politinė veikla: abu baigę tą pačią aukštąją mokyklą ir abu yra buvę policininkai. V. Matijošaičio teigimu, jis sutiktų padėti S. Skverneliui, jeigu pastarasis nutartų kandidatuoti prezidento rinkimuose.